

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 27-03-2023
Briefnummer 595284 / CH
Inlichtingen 0622991579
Onderwerp: Passend en inclusief
onderwijs

Geachte voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Woensdag 5 april spreekt uw Kamer over de door de minister voorgestelde routekaart naar inclusief onderwijs in 2035 en de tweede voortgangsrapportage passend onderwijs. Hierin wordt beschreven dat leraren de belangrijkste schakel zijn bij het realiseren van passend en inclusief onderwijs. De centrale positionering van de leraar op dit dossier wordt op de werkvloer en aan de overlegtafels niet zo ervaren. Dit was voor ons reden om in september 2022 van de landelijke tafels te stappen. Om recht te doen aan de positie van en het noodzakelijke draagvlak onder leraren voor de (verbeter)plannen vragen wij uw Kamer om een koerswijziging.

Breng allereerst de basis op orde voor passend onderwijs

Via deze route benadrukken wij graag nogmaals dat we niet op voorhand tegen inclusievere vormen van onderwijs zijn. In de brief en werkagenda wordt echter niet gesproken over inclusiever maar inclusief onderwijs. Dit betekent dat jongeren zoveel mogelijk samen naar school gaan en samen onderwijs volgen. In 2035 moeten zelfs alle scholen inclusief onderwijs bieden. Deze ambitie staat in schril contrast met de situatie waar scholen zich in bevinden. Van meet af aan hebben wij daarom aangegeven dat we nu niet achter de voorgestelde beweging richting inclusief onderwijs kunnen staan. De omstandigheden, het gebrek aan draagvlak in het veld en het gegeven krappe tijdspad maken dit simpelweg onmogelijk. Scholen staan door de oplopende tekorten en hoge werkdruk in de overlevingsstand. De opdracht om nóg inclusiever te gaan werken getuigt van weinig realiteitszin en gaat ten koste van de leerling, de leraar en daarmee de onderwijskwaliteit.

Daarnaast weten we uit eigen onderzoek dat passend onderwijs al tot grote problemen leidt: alle leerlingen in de klas krijgen minder aandacht en de werkdruk van leraren neemt dusdanig toe dat dit regelmatig tot uitval leidt. Van leraren wordt echter verwacht dat ze steeds meer leerlingen met een ondersteuningsvraag gaan bedienen binnen het reguliere onderwijs waarin er geen maximum wordt gesteld aan de groepsgrootte. Naast kleinere klassen en voldoende collega's is het volgende nodig om leerlingen te ondersteunen: ruimte in tijd, extra handen in de klas, expertise op schoolniveau, toegankelijke schoolgebouwen en duidelijkheid over wat een reguliere school minimaal aan ondersteuning moet kunnen bieden.

Zolang deze randvoorwaarden niet op orde zijn, blijft het zetten van betekenisvolle stappen richting inclusievere vormen van onderwijs onhaalbaar. Het op orde

brengen van de basis voor passend onderwijs moet een eerste en voorwaardelijke stap in de routekaart zijn. We merken hierbij op dat inclusief onderwijs mede door de ambities van uw Kamer teveel een doel op zich is geworden. Het gaat voorbij aan de stem van de mensen die de beweging in praktijk moeten vormgeven en de daadwerkelijke behoefte van een aanzienlijk deel van de leerlingen.

Voorkom onrust door stevige afbouw van het speciaal onderwijs

Direct gevolg van de route naar inclusief onderwijs waarbij alle leerlingen zoveel mogelijk samen les krijgen is de afbouw van een groot deel van de gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen. Onze leden in zowel het speciaal als regulier onderwijs waarschuwen voor de gevolgen hiervan. Voor een aanzienlijk deel van de leerlingen, in de brief bij de werkagenda wordt door de minister helaas alleen de groep hoogbegaafde leerlingen genoemd, biedt het speciaal onderwijs juist de veilige setting waarbinnen ze tot leren kunnen komen. Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften vallen in het regulier onderwijs beduidend vaker uit.

De forse toename van het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs, met name in cluster 3 en 4, onderstreept de absolute noodzaak van het speciaal onderwijs.¹ Hetzelfde geldt voor het gegeven dat het aantal (v)so-leerlingen dat tussentijds of aan het einde van de opleiding naar regulier onderwijs gaat, ook blijft dalen.

Zie toe op uitvoering motie landelijke norm basisondersteuning

De afgelopen jaren zijn er meerdere pogingen ondernomen om tot een landelijke norm voor basisondersteuning te komen. Helaas leverde dit niet het gewenste resultaat op. Tegengestelde belangen en een verschil in inzicht tussen leerlingen, leraren en ouders enerzijds en werkgevers en samenwerkingsverbanden anderzijds over de vraag of er wel een landelijke norm moet komen waren hier de oorzaak van. In de brief die u bij de tweede voortgangsrapportage passend onderwijs ontvangt wordt u geïnformeerd over de meeste recente ontwikkelpoging die is uitgevoerd door BMC. Ook deze poging heeft wat ons betreft helaas niet geleid tot een norm met draagvlak waaruit blijkt wat een school aan ondersteuning moet kunnen bieden. Desalniettemin vragen wij uw Kamer erop toe te zien dat de motie wordt uitgevoerd. Namens de leraren leveren wij hier graag onze bijdrage aan.

Uiteraard zijn we bereid om de inhoud van de brief verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Tamar van Gelder
Voorzitter Algemene Onderwijsbond

Danielle Woestenberg
Voorzitter CNV Onderwijs

¹ [Aantal leerlingen speciaal onderwijs neemt sterk toe \(sep 2022\) | Het Onderwijsblad](#)